

BEZBARIÉROVÁ KNIHOVNA.CZ: OD VIZE KE STANDARDU

Zdena ROUSKOVÁ, Helena SELUCKÁ

Sekce služeb osobám se specifickými potřebami Svazu knihovníků a informačních pracovníků,
projekt Bezbariérová knihovna.cz; bezbarierova@knihovna.cz

Anotace: Příspěvek popisuje vznik a vývoj neziskového projektu zaměřeného na bezbariérovost veřejných knihoven. Cílem projektu je vytvořit v knihovnách takové podmínky, aby byly dosažitelné pro uživatele se specifickými potřebami.

Úvod

Veřejné knihovny se neustále potýkají s otázkou bezbariérovosti: a to jak svých budov a prostor, tak také fondů a služeb. Ze zákona¹ má každá knihovna poskytovat rovný přístup všem bez rozdílu, tedy i uživatelům se specifickými potřebami. Proto vyvstala potřeba vytvářet v knihovnách takové podmínky, jež by uživatelům se zdravotním znevýhodněním umožnily maximálně využívat jejich služeb.

Vize

Na tento požadavek zareagoval studentský projekt Bezbariérová knihovna.cz, který vznikl v rámci magisterského studia na Kabinetu informačních studií a knihovnictví FF MU v Brně.

Obr. 1: Logo projektu

Už v době svého zrodu (v roce 2010) si jeho tvůrci stanovili několik cílů: vytvořit pro knihovníky a informační pracovníky přehledný portál ke sdílení zkušeností, pořádat semináře na téma bezbariérovosti knihoven a především vytvořit standard *Handicap Friendly*, který by definoval základní principy bezbariérovosti každé knihovny. Projekt v průběhu svého působení zaujal knihovnickou obec natolik, že se v tomto směru rozhodla ho začlenit do Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR. Vznikl tak zcela nový odborný orgán, Sekce služeb osobám se specifickými potřebami, jejíž snahou je vést živou diskuzi mezi pracovníky knihoven, jejich uživateli i další odbornou veřejností a pružně tak reagovat na to, co v knihovnách v tomto směru dosud chybělo. Docílit toho, aby se knihovny staly pro klienty se specifickými potřebami důležitými partnery.

Standard a Metodika Handicap Friendly

Současnou prioritou nově vzniklé sekce je vytvoření Standardu Handicap Friendly, jeho zavedení do knihoven a mezi širokou veřejnost a také vypracování podrobné metodiky, která by nabízela knihovnám alternativní cesty, jak uvedeného standardu dosáhnout. Na standardu se podílejí odborníci z knihovnické oblasti a práce na něm také odráží Koncept rozvoje knihoven na léta 2011-2015.

Standard i metodika vychází z reálných možností veřejných knihoven. Jeho tvůrci se rozhodli pro hierarchii přístupnosti pro čtyři základní skupiny: pro uživatele se zrakovým znevýhodněním; pro uživatele se sluchovým znevýhodněním; pro uživatele s tělesným znevýhodněním a pro uživatele s mentálním znevýhodněním. V budoucnu by se však rádi orientovali také na další skupiny uživatelů se specifickými potřebami.

V úvodu textu je uvedena obecná hlavička, která vysvětluje pojem bezbariérová knihovna: „Bezbariérová knihovna je taková knihovna, která se snaží v nabídce služeb maximálně zohlednit uživatele se specifickými potřebami, kteří by měli mít rovný přístup ke všem službám...“

Standard klade důraz na přístupnost budovy knihovny, dostupnost parkovacích míst, dostatečný prostor pro bezbariérový pohyb po knihovně, bezbariérové sociální zařízení. Zmiňuje důležitost proškolených zaměstnanců, asistenční a donáškové služby. Zaoobírá se dostupností a přehledností specializovaného fondu pro samotné uživatele se specifickými potřebami i pro osoby pečující, nutností vlastnit speciální techniku a software. Dbá na přehlednost informací obsažených na www stránkách knihoven. Samozřejmostí jsou registrační slevy pro osoby se ZTP, ZTP-P průkazem. Tyto informace tvoří jen krátký výčet všech podmínek, za kterých se knihovna stane pro uživatele se specifickými potřebami dosažitelnou.

Navržený a schválený standard nabídneme po jeho dokončení knihovnám. Ty budou moci podle tohoto závazného dokumentu upravit své prostory a doplnit nabídku svých fondů a služeb. Následně po kontrole plnění standardu budou moci získat označení bezbariérové knihovny - logo Handicap Friendly.

Obr. 2: Logo Handicap Friendly

Toto logo znázorňující hierarchii jednotlivých skupin zdravotně znevýhodněných uživatelů (nevidomí, neslyšící, tělesně handicapovaní a mentálně handicapovaní) bude viditelně umístěno nejen na www stránkách knihovny, ale také na jejich dveřích a propagačních materiálech. Zároveň bude na portále bezbarierova.knihovna.cz všem k dispozici seznam knihoven, které toto logo získaly a nabízejí svým uživatelům skutečně bezbariérový přístup. Tím se činnost Sekce služeb osobám se specifickými potřebami SKIPu stane nejen projektem pro knihovníky, ale projektem pro lidi, kteří jej budou moci využívat.

Pokud máte zájem se o činnosti Sekce služeb osobám se specifickými potřebami SKIPu a o projektu Bezbariérová knihovna.cz dozvědět více, zavítejte na stránky bezbarierova.knihovna.cz. Jakékoli další dotazy, připomínky či možnosti spolupráce rádi zodpovíme prostřednictvím naší e-mailové adresy: bezbarierova@knihovna.cz.

ⁱ Zákon č. 257/2001 Sb. o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb